

2015-12-08

Dnr 43-2013:4696

Hudiksvalls kommun
larande@hudiksvall.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Iggesunds skola
i Hudiksvalls kommun

Tillsyn av Iggesunds skola

Helhetsbedömning

Skolinspektionen har en pågående tillsyn av Iggesunds skola sedan våren 2014. Detta beslut är en uppföljning av de åtgärder som Hudiksvalls kommun har vidtagit utifrån att Skolinspektionen beslutade om föreläggande vid vite den 24 april 2015. I beslutet konstaterades att det fanns brister i skolans arbete mot kränkande behandling och elevhälsans förebyggande arbete. Vidare fanns brister i studiero, särskilt stöd och anpassning av undervisning efter nyanlända elevers behov och förutsättningar.

Skolinspektionen har följt upp föreläggandet, bland annat genom besök på skolan den 8-9 oktober 2015. Skolinspektionens utredning visar att det fortfarande finns brister i skolans verksamhet. Huvudmannen har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma tillrätta med den bristande studieron. I några klasser och i några ämnen råder det fortfarande inte studiero, vilket kan ge konsekvenser för elevernas möjligheter att inhämta de kunskaper grundläggande värden som ingår i skolans uppdrag.

Skolinspektionens utredning visar också att det fortfarande förekommer kränkningar mellan elever. Därför måste Hudiksvalls kommun se till att ytterligare åtgärder genomförs för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer i övrigt att Hudiksvalls kommun vidtagit åtgärder för att rätta till de brister som påtalades i beslutet från den 24 april 2015. Uppföljningen visar bland annat att huvudmannen genomfört en organisationsförändring och tillsatt en ny rektor sedan juni 2015. Skolans rektor tar ett tydligt ansvar som chef och pedagogisk ledare genom att, i samarbete med personalen, bland annat tydliggöra och implementera rutiner kring de brister som konstaterades i beslutet från april 2015. Likaså har rektorn lagt stor vikt vid att tydliggöra förväntningar på medarbetarna samt att i hela organisationen verka för en samsyn när det gäller skolans utvecklingsarbete. Som underlag för skolans utvecklingsarbete har rektorn bland annat genomfört observationer i klassrum och i offentliga miljöer på skolan. Huvudmannen har även satt in utbildningsinsatser för både lärare och assistenter samt riktade insatser i vissa klasser från kommunens gemensamma stödfunktion "Mobila teamet". Vidare har kommunen inkommit med en tydlig planering av personalkonferenser och studiedagar med innehåll kopplat till de förelägganden som Skolinspektionen gav i april 2015.

Beslut

2015-12-08

2 (13)

Dnr 43-2013:4696

Bakgrund och utredning

Skolinspektionen har en pågående tillsyn av Iggesunds skola sedan våren 2014. Iggesunds skola är en kommunal grundskola för elever i förskoleklass och årskurs 1-9. Skolan är belägen i Iggesund i Hudiksvalls kommun.

Beslut från den 25 april 2014

I beslut från den 25 april 2014 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med trygghet och studiero, särskilt stöd och i det systematiska kvalitetsarbetet. Dessutom fanns brister i undervisningen gällande till exempel anpassning av undervisningen utifrån varje elevs behov och förutsättningar samt samordning i olika ämnesområden och samverkan mellan lärare. Därutöver konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med elevinflytande och i skolans skriftliga bedömningar. Hudiksvalls kommun förelades i beslut den 25 april 2014 att vidta åtgärder samt att redovisa åtgärderna för Skolinspektionen senast den 1 september 2014.

Uppföljning av beslut från den 25 april 2014

Hudiksvalls kommun inkom med en redovisning av vidtagna åtgärder den 1 september 2014. Som en del av uppföljningen genomförde Skolinspektionen även ett uppföljningsbesök vid Iggesunds skola den 28-29 januari 2015. Vid detta tillfälle intervjuades skolans rektor samt representanter för elever, lärare och elevhälsan. Vid besöket genomfördes också lektionsobservationer. Skolinspektionen genomförde även telefonintervjuer med ansvarig skolsköterska och biträdande rektor. Därutöver intervjuades representanter för huvudmannen.

Beslut om föreläggande vid vite från den 24 april 2015

Efter uppföljningsbesök i januari 2015 fattade Skolinspektionen den 24 april 2015 ett beslut om förelägganden vid vite. Skolinspektionen konstaterade att det fortfarande fanns brister i skolans arbete mot kränkande behandling. Vidare rådde det inte studiero för samtliga elever under lektionerna. Skolinspektionens utredning visade även att skolan inte anpassar undervisningen efter de nyanlända elevernas behov och förutsättningar. Därutöver fanns brister i skolans arbete med särskilt stöd då beslutade åtgärder inte alltid genomförs, vilket medför att elever inte ges det särskilda stöd de har rätt till. Vidare konstaterades brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Hudiksvalls kommun förelades att vidta vissa preciserade åtgärder samt att redovisa åtgärderna för Skolinspektionen senast den 21 september 2015.

Uppföljning av beslut från den 24 april 2015

Hudiksvalls kommun inkom med en redovisning av vidtagna åtgärder den 17 september 2015, benämnd åtgärdsplan. I åtgärdsplanen beskrivs mål- "vart ska vi?", hur det ska säkerställas, planering för hur och när insatser ska genomföras samt vem/vilka som har ansvar för planering, genomförande och uppfölj-

Beslut

2015-12-08

3 (13)

Dnr 43-2013:4696

ning. Som en del av uppföljningen av beslutet från den 24 april 2015 samt kommunens vidtagna åtgärder har Skolinspektionen genomfört uppföljningsbesök vid Iggesunds skola den 8-9 oktober 2015. Vid detta besök intervjuades skolans rektor och biträdande rektor samt representanter för elever, lärare och elevhälsan. Då genomfördes också besök i undervisningen. Därutöver intervjuades representanter för huvudmannen.

De uppgifter som framkommit i samband med uppföljningsbesöket har kommunicerats med Hudiksvalls kommun den 26 oktober och 3 november 2015. Hudiksvalls kommun har inkommit med synpunkter på dessa uppgifter till Skolinspektionen den 10 november 2015.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

I Skolverkets statistik för de nationella ämnesproven i årskurs 3 läsåret 2014/2015 redovisas resultaten på delprovsnivå. Beroende på delprov var andelen elever i Iggesunds skola som nått kravnivån på ämnesprovet i matematik som högst 100 procent och som lägst 77 procent. I ämnet svenska varierade andelen elever som klarade delproven mellan som högst 100 procent och som lägst 67 procent. För ämnet svenska som andraspråk finns resultat inte publicerat eftersom resultatet grundar sig på färre än tio elever.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets nationella statistik för år 2015 nådde mellan 83 och 100 procent av eleverna i årskurs 6 lägst betyget E i samtliga ämnen.

Årskurs 9

Enligt Skolverkets statistik för Iggesunds skola årskurs 9 år 2015 var det genomsnittliga meritvärdet 202 poäng, d.v.s. under riksresultatet (225 poäng). Det genomsnittliga meritvärdet har de senaste fem åren varierat mellan 202 poäng (år 2015) och 232 poäng (år 2013). Andelen elever i årskurs 9 som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen var 67 procent år 2015. Motsvarande andel för riket var 77 procent.

Andelen elever behöriga till gymnasieskolans högskoleförberedande program år 2015 varierar mellan 72 och 77 procent och andelen behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram var 77 procent.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800). Hudiksvalls kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 31 mars 2016 skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Det finns brister i skolans arbete med trygghet och studiero. Hudiksvalls kommun ska därför säkerställa att följande åtgärder vidtas i enlighet med de ansvarsområden som pekats ut i författningarna.

- Vidta åtgärder för att tillförsäkra eleverna studiero.
- Genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Motivering till bedömning av brist

Studiero

Rättslig reglering

I skollagen anges att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av förarbeten till skollagen framgår bland annat följande. En av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Det förebyggande arbetet är centralt. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. (Prop. 2009/10:165 s. 319-320).

Skolinspektionens utredning

Huvudmannen har vidtagit en rad åtgärder för att tillförsäkra eleverna studiero vilket framgår av Hudiksvalls kommuns åtgärdsplan. Här kan nämnas de handlingsplaner som arbetslagen har tagit fram. I dessa framgår en tydlig strävan efter att personalens arbete ska präglas av ett gemensamt förhållningssätt för att upprätthålla studiero. För att åstadkomma detta beskrivs konkreta handlingar såsom tydliga lektionsstrukturer och fasta placeringar i klassrummen.

Beslut

2015-12-08

5 (13)

Dnr 43-2013:4696

Av åtgärdsplanen framgår också att ordningsregler med åtgärdstrappa ska utarbetas och implementeras; att skolledningen ska genomföra klassrumsbesök med återkoppling samt att kommunens "Mobila team" ska genomföra insatser för att stödja arbetet med trygghet och studiero.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök den 8-9 oktober 2015 framkommer att studieron fortfarande varierar i de olika klasserna. Detta framgår av dokumentation, av intervjuer med elever, lärare, rektorn och elevhälsoteamet samt vid Skolinspektionens besök i undervisningen.

Elever ger i intervjuer en bild av att studieron skiftar beroende på lärare och ämne samt att det finns några klasser där studieron inte är bra. De beskriver både lektioner där det är studiero med fokus på skolarbetet och lektioner där det är rörigt och skrikigt, där elever inte bryr sig om lärares tillsägelser, vilket medför att eleverna inte lär sig det som är tänkt. Enligt elever finns det några lärare som inte kan hålla koll på klassen, "det blir kaos". Elever förklarar också röran med att "folk inte vet" vad de ska arbeta med och att det kan vara tråkiga och svåra uppgifter. I elevintervjuer framkommer flera exempel på att lärare tar upp frågor om studieron i olika sammanhang och de beskriver vad lärare brukar göra i de fall studieron brister. Ordningsreglerna har tagits upp i klasserna och exempelvis har mentorstiden på högstadiet använts till att prata om åtgärdstrappan. Vid Skolinspektionens fråga om det blivit någon skillnad på studieron jämfört med förra läsåret, så kan elever endast ge enstaka exempel på att det blivit bättre arbetsro.

Även kommunens senaste elevenkäter i årskurs 5 och 8, från våren 2015, indikerar att studieron brister i några klasser.

Lärare uppger att studieron fortfarande brister i framförallt några klasser, "vi är inte hemma än, det kan vara jättestökigt". De beskriver att det finns mer att jobba med, exempelvis att elever inte passar tider, "dräller in och ut" och att enstaka elever kan smita iväg från lektioner. Lärare uppger att insatser från kommunens "Mobila team" i några klasser förhoppningsvis ska bidra till en förbättring i elevernas studiemiljö. De uttrycker också att studieron har förbättrats sedan förra läsåret. De förklarar förbättringen med det fortlöpande arbete som pågår i hela skolan som bidrar till en större enighet i personalen, där samsyn och ett gemensamt förhållningssätt eftersträvas. Lärare berättar hur de återkommande tar upp frågor om studiero med eleverna och att de arbetar för att exempelvis ha likartade lektionsstrukturer som ska bidra till studieron.

I intervju med representanter för elevhälsan framkommer att de inte riktigt vet hur situationen på skolan ser ut när det gäller studiero. De uppger dock att det finns vissa skillnader mellan klasser och ämnen gällande elevernas möjligheter till en undervisning präglad av studiero. Det framkommer även exempel på

Beslut

2015-12-08

6 (13)

Dnr 43-2013:4696

klasser som känns lugnare i år. Representanter för elevhälsan beskriver också att det förekommer ett medvetet arbete i skolan med att försöka åstadkomma studiero.

Rektorn uppger i intervju att han inte är nöjd med elevernas studiero, även om han från lärare fått information om att den förbättrats sedan Skolinspektionens tidigare tillsynsbesök. Rektorn har identifierat studieron som ett viktigt område att arbeta med. Enligt rektorn är det studiero på många lektioner, däremot brister det i några ämnen och i några klasser. Han framhåller såväl i intervju som i dokumentation vikten av en tydlig styrning och tydliga förväntningar på medarbetarna, samt att det görs fortlöpande uppföljningar av de olika aktiviteter som ska bidra till en skolmiljö präglad av studiero. Rektorn beskriver att han kontinuerligt följer upp studieron på gruppnivå med personal och på individuell nivå med enskilda lärare. Vidare följer han upp studieron genom dialog med elever samt genom besök i undervisningen. Han beskriver exempelvis det gemensamma arbetet med utformning och implementering av ordningsreglerna i alla klasser samt arbetet med att följa upp att ordningsreglerna följs. Reglerna och åtgärdstrappan har tagits upp på alla föräldramöten innevarande termin, där även rektorn deltagit.

Att studieron varierar i Iggesundsskola framgår även av Skolinspektionens besök i undervisningen. Det är studiero på flera lektioner i den bemärkelsen att det är fokus på innehållet i undervisningen; elever kan utföra arbetsuppgifter utan att störas av kamrater och läraren ser till att studieron upprätthålls. Det förekommer även exempel på undervisning, där det visserligen är lugnt, men där läraren inte ingriper när elever ägnar sig åt sådant som inte har med lektionsinnehållet att göra, exempelvis sitter elever och småpratar om annat eller tittar på filmklipp på internet. Skolinspektionen tar även del av undervisning där lektionerna är röriga, bland annat på grund av att flera elever är högljudda, vandrar runt och går ut och in i klassrummet. Likaså kommer elever försent till lektionsstart och det förekommer även att elever lämnar lektionen innan läraren har avslutat den. Läraren ingriper inte vid dessa tillfällen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att samtliga elevers skolmiljö inte präglas av studiero. Trots att omfattande åtgärder har vidtagits för att tillförsäkra eleverna en god studiero så visar utredningen att dessa åtgärder inte har varit tillräckliga. Skolinspektionens utredning visar att studieron brister i några klasser och i vissa ämnen. Vissa lärare klarar enligt eleverna inte av att hålla ordning i klassen. Även lärare uppger att studieron fortfarande brister i framförallt några klasser.

Beslut

2015-12-08

7 (13)

Dnr 43-2013:4696

Den bristande studieron visar sig även vid Skolinspektionens besök i undervisningen, där det vid några lektioner är tydligt att elever inte kan ägna sig åt skolarbetet eftersom det är pratigt, högljutt och elever vandrar runt i klassrummet samt ut och in från lektionen. Likaså kommer elever försent till lektionsstart och det förekommer även att elever lämnar lektionen innan läraren har avslutat den. Lärare ingriper inte alltid vid dessa situationer för att upprätthålla ordningen.

Förebygga och förhindra kränkande behandling

Rättslig reglering

I skollagen anges att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska även se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Lärarna ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Av förarbetena till skollagen framgår att inom till exempel en skola måste rektorn och annan personal vara uppmärksam på den jargong och beteendemönster som råder mellan eleverna och se till att miljön på skolan inte inbjuder till sådana missförhållanden. (Prop. 2005/06:38 s. 140.)

Skolinspektionens utredning

Av Hudiksvalls kommuns åtgärdsplan framgår att flera åtgärder ska vidtas för att motverka kränkande behandling på Iggesunds skola. Exempelvis har arbetslagen, som tidigare nämnts, utarbetat handlingsplaner med konkreta aktiviteter för att främja trygghet och studiero. En trivselenkät ska även genomföras i början av varje termin med alla klasser. Det ska även genomföras en lärarenkät i maj 2016 och den årliga kommungemensamma elevenkäten ska genomföras i årskurs 5 och 8. Under medarbetarsamtal med rektorn ska personalens samsyn och ansvarstagande för trygghet och studiero följas upp. Statistik kring anmälningar om kränkande behandling ska löpande diskuteras på arbetsplatsträffar under året. Det framgår även att elevhälsan aktivt ska stödja enskilda pedagoger i deras förebyggande arbete med värdegrunden och mot kränkande behandling.

Beslut

2015-12-08

8 (13)

Dnr 43-2013:4696

Skolinspektionen har även fått ta del av den analys som rektorn och lärare har gjort av resultaten på höstterminens trivselenkät. Av den sammanställda analysen framgår till exempel att enkätresultatet visar att flera elever inte berättar för en vuxen om de ser en kränkning samt att en del av eleverna inte anser att de vuxna reagerar vid kränkningar. I rektorns sammanställning ställer sig rektorn frågan om alla kränkningar anmäls.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök framkommer i intervju med elever att det fortfarande råder ett hårt och kränkande språkbruk elever emellan, framförallt i de högre årskurserna. I samtliga av de intervjuade elevgrupperna uppges att det förekommer elaka kommentarer, svordomar och rasistiska uttryck. I de högre årskurserna förekommer även könsord dagligen, enligt eleverna. Eleverna beskriver även att det finns elever som inte vågar fråga om de inte förstår på lektionerna eftersom de är oroliga för att deras klasskamrater ska kommentera på ett otrevligt sätt. Eleverna tror inte heller att alla vågar vara sig själv i skolan. I flera årskurser uppges eleverna att lärarna säger till när de hör kränkningar och elaka kommentarer. Dock uppges de att många elever inte har respekt för lärarna och att eleverna därför inte lyssnar när lärarna säger till. Elever uttrycker att lärare reagerar på olika sätt vid kränkande språkbruk – några reagerar och andra reagerar inte. Det framkommer även i intervjuer att alla elever inte vänder sig till lärare när det förekommer kränkningar. Det kan, enligt eleverna, bero på rädsla för att den elev som omnämns ska få kännedom om det. Eleverna berättar att de ibland pratar om hur de ska vara mot varandra och om värdegrundsfrågor. Det kan ske både på mentorstid och vid andra tillfällen i klassen.

Lärare uttrycker i intervju att stämningen överlag är bra och att det har varit färre anmälningar om kränkande behandling under hösten, vilket de hoppas beror på att det har blivit bättre på skolan. Lärare berättar att de har arbetat med olika insatser såsom värdegrundssamtal på mentorstid, haft möten med föräldrar samt arbetat med relationer så att eleverna ska känna att de kan vända sig till flera vuxna på skolan. Lärare är dock medvetna om att resultatet i trivselenkäten stack ut i någon klass när det gäller kränkningar på grund av hudfärg och att det kan förkomma rasistiska uttalanden. Lärarna uppges att de arbetar med detta. De beskriver även att det i vissa klasser har blivit en stor förbättring kring hur eleverna uttrycker sig om nyanlända. Lärare uppges att elever ibland kan undra om de vuxna agerar på sådant som elever berättar. Lärare beskriver även att de har diskuterat resultatet i skolans trivselenkät avseende att alla elever inte vänder sig till vuxna när de ser eller upplever en kränkning. Diskussionerna har till exempel resulterat i att skolan kommer att införa en förslagslåda. Lärarna ska också återkoppla mer till eleverna kring sitt arbete vid uppgifter om kränkande behandling, så att eleverna förstår att lärar-

Beslut

2015-12-08

9 (13)

Dnr 43-2013:4696

na vidtar åtgärder. Några lärare beskriver att de skulle behöva diskutera mer var ribban ligger när det gäller vilka fall som ska rapporteras till rektorn.

Representanter från elevhälsan uttrycker att det är en lugnare känsla på skolan nu, men de har svårt att säga om det råder ett hårt språkbruk eller inte. De uppger att det kan höra att det skriks och att det kan munhuggas men ingen kränkning har kommit till deras kännedom denna termin. De är medvetna om att elever inte "vill tjalla" på andra elever och att elever kan vara rädda för att det blir värre då. Elevhälsan är dock av åsikten att eleverna har stort förtroende för sin mentor och att den utökade mentorstiden är en förbättring. De beskriver att klasserna gör liknande saker på mentorstiden, vilket de anser ökar samsynen i värdegrundsarbetet. Elevhälsan uppger att de inte har varit involverade i värdegrundsarbetet på mentorstiderna.

I intervju med rektorn framkommer att lärarna tillsammans planerar arbetet med värdegrundsfrågor och att arbete genomförs på mentorstiden och följs upp på konferenser. Vid tiden för tillsynsbesöket har det inte rapporterats någon kränkning, men rektorn anser att det finns tecken i enkäten på att det finns frågor som han måste ta upp i djupintervju med elever. Utifrån skolans egen enkät har rektorn identifierat att elever uppger att det är "många som säger fula ord och svordomar" och att det finns ett arbete att göra kring detta på skolan. Rektorn utgår från att lärarna har olika toleransnivå när det gäller språkbruk, men rektorn uppger att han för samtal med lärare kring detta.

Rektorn berättar även att han diskuterat trivselenkäten med arbetslagen och att det framgår av enkätresultatet att det finns elever som inte säger till lärare när det sker kränkningar. Biträdande rektor beskriver att visst arbete och viss diskussion genomfördes kring detta under vårterminen 2015 eftersom samma problematik uppmärksammades vid Skolinspektionens besök i januari 2015. Biträdande rektor uppger att trygghetsgruppen gav i uppdrag till mentorerna att prata om problemet att eleverna inte alltid vänder sig till vuxna vid kränkande behandling. Rektorn beskriver vidare att till exempel rastvärdsschema är en åtgärd som diskuteras i dagsläget. Han avser även att ge elevhälsan ett riktat uppdrag kring detta.

Rektorn har den 10 november 2015 inkommit med dokumentation kring det fortsatta arbetet mot kränkande behandling, efter att protokollet från uppföljningsbesöket kommunicerats med huvudmannen. Rektorn anger att det nu finns rapporterade kränkningar och att det genomförts genomgångar av rutinerna för rapportering av kränkningar. Arbetslagen har upprättat fasta rutiner och ansvarsfördelning för sitt arbete med rapportering av kränkande behandling. Det har även vidtagits åtgärder för att förbättra miljön i högstadiets uppehållsrum. Vidare uppges att det nu finns upprättade rastvärdsscheman för alla tre stadier.

Beslut

2015-12-08

10 (13)

Dnr 43-2013:4696

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans målinriktade arbete mot kränkande behandling. Skolinspektionens utredning visar att det, enligt elever, är vanligt förekommande med kränkningar och hårt språkbruk på skolan. Även om lärare och representanter för elevhälsan uppger att de driver ett värdegrundsarbete och att det har blivit bättre stämning på skolan visar utredningen att det förekommer kränkningar och att det är många elever på skolan som inte berättar för en vuxen när de ser eller upplever en kränkning. I skolans skyldighet att förhindra och utreda kränkningar ligger en skyldighet för personalen att vara uppmärksam på den jargong och det beteendemönster som råder mellan eleverna och att se till att miljön på skolan inte inbjuder till sådana missförhållanden. Problematiken att elever inte berättar om kränkningar för vuxna togs upp redan vid Skolinspektionens besök i januari 2015.

Även om rektorn och lärare beskriver åtgärder för att förhindra kränkande behandling så visar utredningen det förekommer kränkningar och att det finns elever som inte vänder sig till vuxna när de ser eller upplever kränkningar i skolmiljön. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte säkerställt att åtgärderna kring att motverka och förhindra kränkande behandling har gett effekt i verksamheten.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i skolans arbete med att tillförsäkra eleverna studiero samt i skolans målinriktade arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författningsstöd

5 kap. 3 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen, Lgr 11 2.1 Normer och värden

Avstående från ingripande

Skolinspektionen har funnit följande brist, men avstår med stöd av 26 kap. 12 § skollagen (2010:800) från att ingripa.

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat en brist när det gäller skolans arbete med särskilt stöd.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. För en elev som ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Skolinspektionens utredning

I Hudiksvalls kommuns åtgärdsplan redovisas en rad åtgärder för att säkerställa att eleverna ska ges det särskilda stöd som utredning visar att de har rätt till. Där redovisas också flera insatser för att följa upp och utvärdera de åtgärder som är beslutade inom ramen för särskilt stöd.

I åtgärdsplanen anges att skolans mål är att ha tydliga och i organisationen tillämpade rutiner som styr arbetet med särskilt stöd. För att åstadkomma detta beskrivs konkreta åtgärder avseende både förankring och tillämpning av rutinen för arbetet med särskilt stöd. Vidare beskrivs det löpande uppföljningsarbetet som ska ske för att säkerställa att rutinerna följs. I åtgärdsplanen redovisas även utbildningsinsatser "för att höja kunskapsnivån och öka samsynen avseende anpassningar och särskilt stöd". Likaså redovisas insatser som gäller "bevakning av skolans samtliga" åtgärdsprogram som regelbundet ska avrapporteras till elevhälsoteamet. Enligt åtgärdsplanen ska elevhälsan göra analyser och dra slutsatser utifrån sammanställningar av skolans åtgärdsprogram, vilket ska utgöra en grund för vidare insatser. I skolans åtgärdsplan framgår även en tidplan för genomförande av insatserna samt vem/vilka som har ansvar för att det som planeras genomförs. Av åtgärdsplanen framgår också att rektorn, biträdande rektorn och specialpedagogerna har ett tydligt ansvar för att arbetet genomförs.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök uppger rektorn i intervju att han, från och med tillträdet av tjänsten, bland annat har arbetat med att få kontroll över vilka åtgärdsprogram "som är aktiva" genom att göra en kartläggning över detta. Enligt rektorn har det i samband med kartläggningsarbetet framkommit flera brister, exempelvis att det finns åtgärdsprogram som inte är underskrivna och att det finns åtgärdsprogram som inte har följts upp. Likaså finns det, enligt rektorn, gamla åtgärdsprogram som är så omfattande att de är svåra att leva upp till och följa upp. Rektorn har utifrån detta dragit slutsatsen att rutinerna inte har fungerat. Han bedömer också, vid tiden för uppföljningsbesöket, att det finns för få åtgärdsprogram och att det troligtvis finns elever

Beslut

2015-12-08

12 (13)

Dnr 43-2013:4696

som inte får det särskilda stöd de behöver. Det är enligt Skolinspektionen allvarligt med tanke på skolans sjunkande resultat och att många elever har betyget F i flera ämnen.

Rektorn beskriver flera parallella insatser som genomförs för att åstadkomma en förändring. Exempelvis handlar det om att skapa en organisation där alla berörda är förtrogna med rutinerna kring arbetet med särskilt stöd, att "lärarna inte ska känna sig ensamma" i arbetet och att elevhälsans arbete och ansvar behöver förändras och tydliggöras. Enligt rektorn har det därför varit nödvändigt att "börja från grunden" och göra ett omtag med åtgärdsprogrammen, ett arbete som är påbörjat vid Skolinspektionens besök. Likaså har rektorn infört anmälan om särskilt stöd i skolans rutiner, något som saknades när han började sitt arbete i skolan.

Enligt rektorn behövs en tydlig styrning och ledning av elevhälsans arbete, exempelvis när det gäller särskilt stöd. Därför har elevhälsans arbete förändrats och kommer förändras ytterligare. Exempel på en förändring är att rektorn numera leder och styr det formella elevhälsoarbetet genom två mötesformer. Vid elevhälsomöten, EHM, träffar representanter för elevhälsan alla klasslärare/mentorerna i ett rullande schema utifrån en bestämd dagordning där bl.a. frågor om åtgärdsprogram och uppföljning av insatser tas upp. Rapportering från dessa möten sker i elevhälsoteamet, EHT, vilket leds av rektor som leder och fördelar det fortsatta arbetet. En ytterligare förändring är att specialpedagogerna ska få i uppdrag att se om skolan lyckas med de åtgärder som satts in, men "där är vi inte riktigt än", uppger rektorn.

Lärare uppger i intervjuer att skolans arbete med särskilt stöd har förbättrats. Det ger som exempel att läs- och skrivutredningar har gjorts, att de fått flera pedagogiska verktyg för att möta elevernas behov och att det kan vara fler vuxna i klassen ibland. De beskriver att skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd har förbättrats och att det numera finns en tydlig arbetsgång. Lärare uppger att det finns elever som har åtgärdsprogram, att några åtgärdsprogram är under utarbetande samt att det finns pågående utredningar om elevers eventuella behov av särskilt stöd. Vidare uttrycker lärare att elever i behov av särskilt stöd ges detta, men "kanske inte tillräckligt". Lärare uppger att rutinerna med att följa upp åtgärdsprogrammen fungerar och att specialpedagogen är ett viktigt stöd i det arbetet.

Representanter för elevhälsan uttrycker i intervju att "nu är åtgärdsprogram överst på agendan på våra elevhälsomöten" och att kommunikationen med mentorerna har förbättrats. På Skolinspektionens fråga om eleverna får det särskilda stöd de är i behov av säger representanter för elevhälsan att det "känns som bättre förutsättningar nu". De uppger att eleverna får det särskilda stöd de behöver, men att det kan ta tid. I intervjun uttrycks också att specialpedagogen

Beslut

2015-12-08

13 (13)

Dnr 43-2013:4696

har ett särskilt ansvar för att se till att åtgärdsprogrammen följs upp. Vidare framhåller representanter för elevhälsan rektorns roll som en förklaring till att elevhälsoarbetet och arbetet med särskilt stöd har förbättrats vid skolan.

Rektorn har, i samband med att protokollet från uppföljningsbesöket kommunicerats med huvudmannen, inkommit med kompletterande dokumentation den 10 november 2015. Där uppger rektorn att "alla elever som är i behov av särskilt stöd antingen får det stödet eller är under utredning för särskilt stöd". Enligt rektorn har dessutom representanter för elevhälsan genom elevhälsomöten (EHM) följt upp arbetet med särskilt stöd genom att träffa alla klasser och ställt frågor om det särskilda stödet. Den finns enligt rektorn nu en samlad bild, i form av kartläggning av elever i behov av särskilt stöd och sammanställning över åtgärdsprogram.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens samlade bedömning är att alla elever i behov av särskilt stöd inte gavs detta vid tidpunkten för uppföljningsbesöket. Det fanns inte heller fungerande rutiner för att följa upp och utvärdera de åtgärder som var beslutade inom ramen för särskilt stöd.

Efter Skolinspektionens uppföljningsbesök har rektorn kommit in med uppgifter av vilka framkommer att kartläggningen av skolans arbete med åtgärdsprogram är klar, samt att elever i behov av stöd antingen får det eller är under utredning. Arbetet med särskilt stöd har även följts upp av elevhälsan i respektive klass. Eftersom Hudiksvalls kommun därmed har vidtagit nödvändig rättelse avseende skolans arbete med särskilt stöd efter uppföljningsbesöket avstår Skolinspektionen från att ingripa. Skolinspektionen förutsätter att alla elever i behov av särskilt stöd fortsättningsvis ges det stöd de har rätt till.

Författningsstöd

3 kap. 8-10 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Mårten Petersson
Enhetschef

Åsa Rehnberg
Undervisningsråd/Föredragande